

طرح تولید موشک‌های «آرو-۲»*

ترجمه: اسراء متهمجد عسکری
کارشناس ارشد زبان و ادبیات عرب

سازمان نظامی اسرائیل، نظام دفاعی خود را تقویت کرده، اقدام به گسترش موشک‌های ضد موشک بالیستیکی می‌کند. بنابراین گزارش‌های موثق از واشنگتن در تاریخ ۲۳/۱/۲۰۰۱ درباره انجام عملیات نظامی علیه رژیم صدام حسین - به عنوان بخشی از جنگ ضد تروریسم - اسرائیل و ترکیه در خصوص تولید مشترک موشک‌های «آرو ۲» به عنوان پشتوانه‌ای در برابر خطرات ناشی از موشک‌های بالیستیکی - که از کشورهای مجاور اسرائیل پرتاب خواهد شد - در آنکارا به گفتگو پرداختند. روزنامه «هآرتص» در تاریخ ۲/۱/۲۰۰۱، مطلبی تحت عنوان «اسرائیل از آمریکا می‌خواهد، چنانچه خواستار حمله به عراق است ابتدا غرب آن کشور را مورد هجوم قرار دهد»، به چاپ رساند. طی تماس‌های انجام شده در

هفته‌های گذشته میان نظامیان اسرائیلی و آمریکایی، اسرائیلی‌ها از نمایندگان پنتاگون خواستند در طرح عملیات نظامی خود علیه عراق، در حد امکان، جهت کاستن از قدرت نظامی عراق کوشش نمایند و پایگاه‌های موشکی این کشور - که در غرب واقع شده است - را منهدم کنند تا مانع شلیک موشک‌های عراقی به اسرائیل شوند. به عبارتی، منتظر آغاز حمله موشکی عراق علیه اسرائیل - همان گونه که در سال ۱۹۹۱ انجام شد - نباشند. این اخبار، نشان دهنده میزان نگرانی اسرائیل از درگیری‌های نظامی و احتمال انجام حملات موشکی از سوی عراق و یا هر کشور دیگری که دارای موشک‌های بالستیک (زمین به زمین) هستند، است. این نگرانی‌ها ما را بر آن می‌دارد که آخرین مراحل گسترش ساخت سلاح‌های ضد موشک بالستیک را پی‌گیری کنیم. در این راستا، در تاریخ ۱۷/۱۲/۲۰۰۱ و در روزنامه «هآرتص» آمده است که ژنرال اسحاق بن اسرائیل، رییس مرکز مطالعات گسترش سلاح‌های اسرائیلی، تصریح کرد که سازمان دفاعی اسرائیل،

* منبع: روزنامه الحیاة، تاریخ ۲۶/۱/۲۰۰۲، شماره ۱۴۱۹۲، ص ۱۴.

طرح گسترش و ساخت هواپیماهای بدون خلبان را آغاز کرده است. این هواپیماها، حمل کننده موشک‌هایی هستند که پایگاههای موشکی زمین به زمین را مورد هدف قرار می دهند؛ هرچند که اسرائیل از کمکهای مالی آمریکا برای شروع این طرح اطمینانی حاصل نکرده است. همچنین، بن-اسرائیل گفت: «آغاز پروژه ساخت هواپیماهای بدون خلبان، بازتاب مفهوم استراتژی دفاعی جدید ضد موشکها است؛ زیرا نظریه های سابق در این باره بر این بود که سیستم دفاعی ضد موشکی باید پس از پرتاب موشک از سوی دشمن پس از حداقل مدت قادر به انهدام موشک مهاجم باشد، در حالی که نظریه جدید بر این باور است که قبل از پرتاب موشک، باید پایگاه آن مورد اصابت قرار گیرد. اسرائیل از سال ۱۹۸۶، برای ایجاد یک سیستم دفاعی ضد موشکهای بالستیکی کوشش کرده است.

با آغاز جنگ دوم خلیج فارس و سقوط ۳۹ فروند موشک «اسکاد» عراقی بر تل آویو و حیفا، نگرانی اسرائیل از وجود موشکهای بالستیک در خاورمیانه افزایش یافت. در آن زمان، آمریکا تعدادی دستگاه ضد موشک

«پاتریوت» را در اسرائیل نصب کرد که هیچ تأثیر مثبتی بر اصابت به موشکهای «اسکاد» و سقوط آنها نداشت. ایالات متحده پس از پایان جنگ خلیج فارس، چهار دستگاه ضد موشک بالستیک و هواپیما به اسرائیل اعطا کرد، ولی با توجه به ضعف عملکرد آنها، رژیم اسرائیل از سال ۱۹۹۲ و با بهره گیری از کمکهای مالی آمریکا شروع به ساخت و گسترش سیستم موشکی جدید نمود که همان موشک ضد موشک «آر۰۲» است. هزینه ساخت ۲۴۰ فروند از این موشکها و دستگاههای راداری کنترل کننده آن به ۱٫۶ میلیارد دلار رسید که آمریکا دو سوم آن را متقبل شد.

در تاریخ ۱/۶/۱۹۹۸، روزنامه «هآرتص» نوشت: به طور کلی هزینه ساخت نهایی موشک «آر۰۲» به دومیلیارد دلار خواهد رسید. این موضوع موجب شد برخی از استراتژیستهای اسرائیلی از این پروژه انتقاد نمایند، زیرا بالاترین حد فعالیت این موشک، ۵۰ درصد خواهد بود. همچنین وزیر اسبق دفاع اسرائیل (اسحاق مردخای) در تاریخ ۱۲/۱/۱۹۹۹ اذعان کرد که اسرائیل نمی تواند بر این موشکها به عنوان

وسیله دفاعی ضد موشکهای بالستیک اعتماد نماید. بنابراین، باید قدرت و توانایی حمله به پایگاههای موشکی دشمن را افزایش دهد. سیستم کنترل ویژه موشکهای «آرو-۲» می تواند از مسافت ۵۰۰ کیلومتری، حرکت موشکهای دشمن را تعقیب نماید؛ همچنین، دارای توانایی جلوگیری و رصد چهارده هدف در ارتفاعی بین ده و ۴۸ کیلومتر است گفتنی است به منظور کاهش زیانهای ناشی از انفجار؛ این عملیات راحتی المقدور دور از اسرائیل انجام می دهند. طراحان اسرائیلی در صدد ارائه طرحی جدید برای مقابله با موشکهای بالستیکی از لحظه پرتاب آنها از پایگاههای مربوطه هستند، زیرا این موشکها قابل رؤیت بوده، بنابراین، پیش از انجام هرگونه عملیاتی می توان آنها را مورد اصابت قرار داد.

اسرائیل از آغاز سال ۱۹۹۵، طی اقدامی به ایجاد یک سیستم دفاعی ضد موشکهای بالستیکی تاکتیکی به نام «ایبس» پرداخته است. این کلمه، اختصار یک لغت انگلیسی است. به هر صورت این پروژه دارای سه بخش است که عبارت است از:

۱. هواپیماهای بدون خلبان که از سرعت و توانایی بالایی برخوردار است و برای مدت طولانی می تواند در آسمان بماند؛

۲. تعداد موشکهای کوچک و کم وزن و سریع و مهاجم؛

۳. دستگاههای چشمی حساس برقی که برای راهیابی از راه دور مورد استفاده قرار می گیرد.

پروژه مذکور، این گونه طراحی شده که هواپیماها بدون خلبان به پرواز در می آیند، در حالی که دستگاههای چشمی حساس و موشکهای مهاجم را در بالاترین ارتفاعات با خود حمل می کنند، یعنی در ارتفاعی حدود پنجاه هزار پا (حدوداً پانزده هزار متر) بدون روبه رو شدن با هیچ گونه مهاجمی از بالای سر و یا در نزدیکی پایگاههای موشکهای بالستیکی دشمن و حداقل برای مدت ۲۴ ساعت و به طور پیاپی و متناوب هواپیماهای دیگر جایگزین آنها می شوند. برخی از این هواپیماها حمل کننده دستگاههای چشمی حساس و برخی حمل کننده موشکهای مهاجم کوچک و تندرو هستند که موشکهای بالستیکی را در

لحظه پرتاب منهدم می کنند. همچنین، دستگاههای چشمی حساس که در هواپیماهای بدون خلبان کار گذاشته شده است می تواند اطلاعاتی از ماهواره های جاسوسی دریافت نماید و قدرت پی گیری موشکهای بالستیکی مهاجم را از لحظه پرتاب و تمیز دادن آن از ماکتهای موشکی را نیز دارد. به گزارش روزنامه «هآرتص» مورخ ۱۱/۵/۱۹۹۸، وزارت دفاع اسرائیل تصمیم به ساخت هواپیماهای بدون خلبان - که حامل موشکهای ضد موشک دور برد باشند - گرفت. این هواپیماها تا پنجاه هزار پا قدرت پرواز دارد و موسوم به HA-10 است. هزینه این طرح بیش از دو میلیارد دلار است و طی هفده سال پرداخت خواهد شد. بنابراین، اسرائیل در این زمینه از آمریکا درخواست کمک مالی خواهد کرد. طرح مذکور، مورد انتقاد استراتژیستهای اسرائیلی قرار گرفت. به عنوان مثال، روزنامه «هآرتص»، در تاریخ ۹/۱۸/۲۰۰۰ مقاله ای تحت عنوان «انقلاب نظامی مشکوک» به چاپ رساند و مسایلی از قبیل گسترش امنیت اسرائیل به دلیل تهدیدهای ناشی از وجود موشکهای دور برد بالستیک نزد کشورهای مخالف اسرائیل

مانند ایران و عراق را مطرح کرد. در این مقاله نیز آمده است: «باید موضوع کنترل این هواپیماها را هنگام پرواز بدون خلبان مد نظر قرار دهیم. این هواپیماها باید به صورت پیاپی بر بالای سکوهای موشکی ایران به پرواز درآیند. علاوه بر آن، ایران و عراق، سکوهای موشکی متحرکی دارند که این موشکها از مخفیگاه پرتاب می شوند و بلافاصله ناپدید می گردد. همچنین در این مقاله، مسایل مالی این طرح مورد بررسی قرار گرفته است.»

به رغم همه این انتقادات، سازمان نظامی اسرائیل، طرح مذکور را ادامه داد، به طوری که شرکت «هواپیما سازی اسرائیل» در نمایشگاه «صنایع هوایی پاریس» که در جولای ۲۰۰۱ برپا شد، اعلام کرد که اخیراً رادار جدیدی به نام اختصاری «سار» ساخته است که بر روی هواپیمای تاکتیکی بدون خلبان به نام «سرشرح» نصب گردیده است و توضیح داده بود که این رادار، کلیه اطلاعات مربوط به اوضاع جوی منطقه مورد هدف و نیز تعیین اهداف متحرک را در اختیار هواپیما قرار می دهد. این هواپیما به عنوان چهارمین نسل هواپیماهای بدون خلبان به

شمار می‌رود و حداکثر سرعت آن بین ۲۰۰ و ۲۵۰ کیلومتر و مدت ماندن آن در هوا، پانزده ساعت است و بیست هزار پا نیز (۶ هزار متر) ارتفاع می‌گیرد. و این میزان، به مراتب بیشتر از ارتفاع گرفتن هواپیماها در پروژه «ایس» است. تمامی این امور نشانگر نگرانی روز افزون اسرائیل از موشکهای بالستیک ایران و عراقی است، به ویژه آنکه آنها دارای کلاهکهای جنگی مدرن هستند و تنها بازدارنده در مقابل سلاحهای هسته‌ای اسرائیل محسوب می‌گردند.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی